

Să-L cunoști și să te cunoști (IV): Să știi să asculți

Viața lui Moise ne învață că, pentru a ne împlini misiunea la care suntem chemați, avem nevoie să fim transformați de Duhul Sfânt, grație ascultării de Dumnezeu în dialogul nostru filial cu El.

13.06.2021

Domnul s-a gândit la Moise pentru o misiune crucială: să-și ghideze poporul într-o etapă nouă a istoriei

mântuirii. Cu cooperarea sa, Israel a fost eliberat de robia din Egipt și condus în pământul promis. Prin medierea sa, poporul evreu a primit tablele Legii și bazele cultului adus lui Dumnezeu. Cum a ajuns Moise să fie ceea ce fu? Cum a reușit să fie cu Dumnezeu într-o asemenea armonie încât să devină un mare bine pentru atâta lume, nu doar pentru întregul său popor dar și pentru noi toți, care vom veni după el? Moise a fost ales de Dumnezeu de la nașterea sa. Este suficient să ne gândim la maniera miraculoasă prin care a supraviețuit persecuției lui Faraon. Nu este mai puțin curios faptul că el nu l-a întâlnit pe Domnul decât mult mai târziu. Tânăr, nu pare a fi decât un bărbat comun, desigur, îngrijorat pentru cei din rasa lui (cf. Ex 2,15). De aceea, ceea ce explică cel mai bine transformarea sa este poate capacitatea sa de a-l asculta pe Domnul [1]. Într-un mod asemănător, și noi, pentru a deveni

cea ce suntem chemați să fim, avem nevoia de a fi transformați prin ascultare. Sigur, nu este ușor să facem experiența pe care ne-o prezintă cartea Exodului, unde, „Domnul vorbea cu Moise față în față, cum se vorbește de la om la om” (Ex 33,11). Este un proces solicitant mai mulți ani, viața întreagă, cu nevoia de a reînvăța să ne rugăm, ca și cum nu am fi decât la începuturile dialogului nostru cu Dumnezeu.

„Moise, Moise!”

Să avem conștiința necesității rugăciunii înseamnă să știm că „însuși Dumnezeu ne-a iubit întâi” (1 In 4,19) și că, după aceeași logică, El ne-a vorbit primul. „Dumnezeu l-a creat pe om după chipul Său, după imaginea lui Dumnezeu l-a creat, El i-a creat bărbat și femeie. Dumnezeu i-a binecuvântat și le-a zis...” (Gn 1,27-28) [2]. Dumnezeu a avut inițiativa de a ne crea din iubire și de

a ne alege pentru o misiune determinată. El preia conducerea în viața de rugăciune. În dialogul nostru cu Domnul, el pronunță primul cuvânt.

Acest prim cuvânt se poate recunoaște în dorința lui Dumnezeu semănată de El în inima noastră și care trezește o mie și una de experiențe diverse. Prima apariție a lui Moise are loc pe Horeb, numit și „muntele lui Dumnezeu”. Acolo, „îngerul Domnului i-a apărut în flacăra unui rug aprins. Moise privea: rugul ardea fără să se mistuie. Moise a spus atunci: «Mă duc să văd acest lucru extraordinar: de ce rugul nu se mistuie?»” (Ex 3,2-3). Nu era o simplă curiozitate pentru un eveniment extraordinar, ci percepția netă că ceva transcendent era pe cale să se producă și care îl depășea. Și noi, în viața noastră, putem fi surprinși de fapte, care ne deschid spre o dimensiune mai

profundă a realității. Poate fi vorba despre o descoperire intimă, de ceva necunoscut de noi până atunci; avem intuiția prezenței lui Dumnezeu recunoscând unele dintre darurile sale, sau fiind conștienți că unele greutăți ne-au maturizat și ne-au pregătit să înfruntăm diferite circumstanțe ori sarcini. Dar și descoperirea realității înconjurătoare: familia, prietenii, natura... Într-un fel sau altul, simțim nevoia de a ne ruga, de a mulțumi, de a cere... și atunci ne adresăm lui Dumnezeu. Este primul pas.

„Iar dacă a văzut Domnul că se apropie să privească, a strigat la el din mijlocul rugului: «Moise! Moise!» El a răspuns: «Iată-mă»” (Ex 3,4). Dialogul nostru se angajează când privirea noastră o întâlnește pe cea a lui Dumnezeu, care deja ne privește. Iar cuvintele noastre, pentru atâta cât este necesar, curg cu ușurință dacă permitem ca ale sale să fie

primele. Dacă noi ne bazăm doar pe noi singuri, nu ne putem ruga. De atunci, este potrivit să ne fixăm privirea asupra Domnului și să ne amintim promisiunea sa atât de consolatoare: „Iar eu voi fi cu voi în toate zilele, până la sfârșitul lumii” (Mt 28,20).

Prin urmare, o credință senină față de Dumnezeu este un element esențial al unei sincere rugăciuni. Majoritatea timpului, cel mai bun mod de a ne ruga este să-I cerem Domnului să ne învețe. Aceasta a fost și atitudinea apostolilor. Este și calea pe care sfântul Josemaría ne-a încurajat s-o împrumutăm: „Dacă nu te consideri gata, aleargă la Isus așa cum alergau și discipolii săi la el: Doamne, învață-ne să ne rugăm. Vei vedea cum Duhul Sfânt vine în ajutorul slăbiciunii noastre, căci noi nu știm ce să cerem pentru a ne ruga cum trebuie; dar Duhul însuși mijlocește pentru noi cu suspine

negrăite, căci nu există mijloace potrivite pentru descrierea profunzimii lor cu exactitate” [3]

„Scoate-ți sandalele din picioare”

La finalul celor câteva zile de reculegere, fericita Guadalupe Ortiz de Landázuri îi scria sfântului Josemaría: „Despre întâlnirea mea intimă cu Dumnezeu, despre rugăciunea mea, etc. v-am vorbit deja; când îmi aduc și eu contribuția, Domnul îmi ușurează sarcina iar eu mă supun Lui total” [4]. Inițiativa rugăciunii, ca și rugăciunea însăși, este un dar al lui Dumnezeu. În același timp, este bine să ne întrebăm despre rolul nostru. Dialogul cu Domnul este un har și nu ceva pur pasiv, pentru că spre a-l primi trebuie să-ți dorești să-l primești, cel puțin într-o anumită măsură.

În afara dispozițiilor de receptivitate, ce altceva putem face pentru a duce o viață de rugăciune intensă? Un bun început ar putea fi să înțelegem în fața cui suntem, adoptând un spirit de reverență și adorație. În dialogul de pe Horeb, „Atunci Dumnezeu spune: «Nu te apropia! Scoate-ți sandalele din picioare, căci locul pe care stai este un pământ sfânt!» Apoi adăugă: «Eu sunt Dumnezeul tatălui tău, Dumnezeul lui Abraham, Dumnezeul lui Isac, Dumnezeul lui Iacob». Moise își acoperi fața căci se temea să-și ridice privirea spre Dumnezeu” (Ex 3,5-6).

Să-și scoată sandalele și să-și acopere fața, acesta a fost răspunsul celui mai mare profet al lui Israel, cu ocazia primei întâlniri cu Dumnezeu. Prin aceste gesturi, el conștientiză că se află în fața Dumnezeului transcendent. Putem face și noi ceva asemănător când ne apropiem de Isus din tabernacol, într-un spirit de

adoratie. În cursul unei veghe de rugăciune, în fața lui Isus din Sfântul Sacrament, Benedict al XVI-lea ne explica cum să-l adorăm pe Domnul: „Aici, în sfânta ostie, El este în fața noastră și în mijlocul nostru. Cum în acele timpuri El se acoperă misterios într-o liniște sacră și, cum în acele timpuri, devoalează astfel adevărata față a lui Dumnezeu. El s-a făcut pentru noi bobul de grâu căzut pe pământ, care moare și care dă roade până la sfârșitul lumii (cf. In 12,24). El este prezent ca în acele timpuri la Betleem. Ne invită la pelerinajul interior care se numește adorație. Să pornim la drum pentru acest pelerinaj și să-I cerem să ne ghideze” [5].

Spiritul de adorație se poate manifesta în rugăciunea noastră în diverse moduri. În fața Sfântului Sacrament, de exemplu, ne așezăm în genunchi, recunoscându-ne micimea în fața lui Dumnezeu. Când,

din diverse motive nu putem să ne rugăm în fața Sfântului Sacrament, putem înlocui cu acte asemănătoare: să privim în interiorul sufletului nostru pentru a-L descoperi pe Domnul; să ne înngenunchem sufletul, recitând calm rugăciunea introductivă sau o altă rugăciune care Îi invocă prezența.

Norul l-a acoperit

Într-un al doilea timp al dialogului său cu Domnul, Moise a primit tablele Legii. Scena este impresionantă, mărturisind o mare intimitate: „Gloria Domnului va rămâne pe muntele Sinai, pe care norul îl acoperi timp de șase zile. Într-a șaptea zi, Domnul îl chemă pe Moise din Mijlocul norului. Gloria Domnului apăru fiilor lui Israel ca un foc mistuitor, pe vârful muntelui. Moise intră în nor și urcă pe munte. Moise rămase pe munte patruzeci de

zile și patruzeci de nopți” (Ex 24,16-18).

Norul manifesta gloria lui Dumnezeu și prefigura prezența Duhului Sfânt. El permitea și crearea unei atmosfere de intimitate în dialogul dintre profet și creatorul său. Proba că pentru a te ruga trebuie puse în practică anumite procedee proprii facilitării intimității cu Dumnezeu: iubirea liniștii interioare și exterioare; constanta; disciplina ascultării ne permite să-I auzim vocea.

Uneori ne este greu să apreciem liniștea și, dacă nu auzim nimic în rugăciunea noastră, avem tendința să ne umplem timpul cu lecturi, chiar imagini și sunete. Dar, în ciuda bunelor noastre intenții, se poate ca noi să nu-L putem auzi pe Domnul. Am avea, poate, interesul să ne convertim la liniște, care este mai mult decât simplul fapt de a tăcea. În

vara lui 1942, sfântul Josemaría a notat o idee, reluată apoi în *Drum*, care ilustrează bine cum dialogul cu Dumnezeu trebuie să urmeze această cale: „Liniștea este ca portarul vieții interioare” [6].

În timp ce sunetele externe și pasiunile interne ne îndepărtează de noi, liniștea ne reculege și ne face să ne punem întrebări asupra vieții noastre. Activismul sau locvacitatea în rugăciune nu ne apropie de Dumnezeu, nici nu ne permite să avem o activitate profundă. Agitația nu lasă timp de reculegere, de gândire, pentru trăirea profundă, în timp ce liniștea interioară și exterioară ne duce la întâlnirea cu Domnul și să ne minunăm în fața lui. În sfârșit, rugăciunea are nevoie de o liniște, care să nu fie negativă, goală, ci plină de Dumnezeu, făcându-ne să-i descoperim prezența. Cum o spunea fericita Guadalupe: „Să aprofundezi această liniște până la a

ajunge acolo unde singur Dumnezeu se găsește; acolo unde îngerii nu pot accede fără permisiunea noastră”. Și acolo „să-L adorăm pe Dumnezeu, să-L lăudăm și să-I spunem cuvinte pline de tandrețe” [7]. Aceasta este liniștea care permite să-L auzim pe Dumnezeu.

În definitiv, este vorba să ne centrăm atenția, inteligența, voința și afecțiunea pe Dumnezeu, ca să ne lăsăm interpelați de El. De aceea putem să ne punem câteva întrebări sugerate de Papa Francisc: „Există momente când te pui în prezența Sa în liniște, sau rămâi cu El fără grabă, sau te lași privit de El? Te lași îmbrățișat de ardoarea iubirii Sale? Dacă nu Îi permiți să te alimenteze cu căldura iubirii Sale și cu tandrețea Sa, tu nu vei avea flacăra, iar astfel cum vei putea înflăcăra inima altora prin mărturia ta și prin cuvintele tale?” [8].

Alături de liniște, constanța este de asemenea necesară, căci rugăciunea cere mereu efort. Ea cere acest efort și timp, ca și pentru Moise, care a petrecut șase zile acoperit de nor și de abia într-a șaptea a primit cuvântul Domnului. Mai întâi statornicia exterioară pentru a păstra un orar mai mult sau mai puțin fix pentru rugăciune și pe o durată bine stabilită. Este o recomandare constantă în viața sfântului Josemaría: „Meditație. – Tot timpul fixat și la o oră fixă. – Dacă nu, ea se va adapta comodităților noastre, ceea ce înseamnă o lipsă de mortificare. Iar rugăciunea fără mortificare este puțin eficientă” [9].

Constanța, dacă este împinsă de iubire, va fi poarta de intrare a unei prietenii cu Dumnezeu, traducându-se prin conversație, deoarece Dumnezeu nu se impune; El nu ne vorbește decât dacă noi o dorim. Cât despre noi, constanța este un mod de a manifesta și de a cultiva o dorință

ardentă de a-i primi cuvintele pline de afecțiune.

În afara constanței exterioare, și statornicia interioară este necesară, ca o parte a disciplinei ascultării: avem nevoie de a ne concentra mintea care se dispersează, de a ne înmuia voința care nu se decide să vrea și de a stimula afectivitatea care uneori pare absentă. Toate acestea ne pot obosi, cu atât mai mult cu cât trebuie făcute deseori, motivele de distracție fiind numeroase. În același timp, ascultarea disciplinată nu trebuie confundată și cu un rigorism excesiv sau cu exerciții de concentrare prea metodice, căci rugăciunea țâșnește în circumstanțe foarte variate. Practic, ea curge pe unde Dumnezeu o permite, „Vântul suflă unde vrea” (In 3,8), dar și în acord cu situația noastră particulară. Petrecem deseori momente întregi gândindu-ne la persoanele pe care le iubim, rugându-ne la Dumnezeu

pentru ele, iar acesta poate fi deja un dialog de iubire.

Iată câteva sfaturi concrete care facilitează o ascultare disciplinată: să evităm sarcinile multiple pentru a ne concentra pe dialog și să fim prezenți, fără să ne gândim la altceva; să căutăm să avem dispoziția celui care vrea să învețe și recunoaște cu umilință deopotrivă neantul și totul său, servindu-se poate de invocații sau de rugăciuni scurte; să-I punem Domnului întrebări deschise, lăsându-I spațiul necesar ca să răspundă când el va vrea, sau să-I manifestăm cu toată simplitatea dispoziția noastră să facem ceea ce El ne va indica; să urmăm direcția și ritmul considerațiilor asupra iubirii sale, evitând distracțiile datorate gândurilor colaterale; să învățăm să ne păstrăm spiritul deschis pentru a ne lăsa să surprindem prin El și pentru a visa visurile lui Dumnezeu,

fără să pretindem să ne controlăm prea mult rugăciunea. Astfel, ne deschidem misterului și logicii lui Dumnezeu, ceea ce ne permite să acceptăm liniștiți faptul de a ignora pe unde El ne va conduce.

„Lasă-mă să contemplan gloria ta”

Începând un moment de rugăciune, avem speranța rezonabilă că Domnul ne va vorbi, cum *de facto* se întâmplă uneori. Totuși, ne-am putea simți frustrați dacă în termenul acestei întâlniri nu am înțeles nimic, sau foarte puțin. Orice ar fi, *rugăciunea aduce rod*, să fim foarte convinși de acest lucru. Pe Sinai, Moise spune: „Te rog, lasă-mă să contemplan slava ta”. S-ar spune că Domnul vrea să satisfacă această dorință: „Voi trece prin fața ta, în toată splendoarea mea și voi proclama în fața ta numele meu, care este: «Domnul». Eu dau har cui vreau, îmi arăt

iubirea cui vreau”. Totuși aceste cuvinte au luat deodată o turnură dezamăgitoare: „Tu nu-Mi vei putea vedea fața, pentru că o ființă umană nu Mă poate vedea și rămâne în viață.[...] Când va trece slava Mea, te voi pune în scobitura stâncii și voi pune mâna Mea peste tine până când voi trece. Apoi Îmi voi retrage mâna și tu Mă vei vedea din spate, dar fața mea nimeni nu o poate vedea” (Ex 33,18-23). Dacă Moise s-a simțit frustrat că nu l-a văzut fața lui Dumnezeu, cum ar fi dorit, ar fi putut abandona tentativa sa ori să-și piardă motivarea pentru întâlniri viitoare. Dar el s-a lăsat condus de Dumnezeu pentru a deveni astfel cel „pe care Domnul îl întâlnea față în față” (Dt 34,10).

Cheia rugăciunii nu constă în a obține rezultate tangibile, și mai puțin a fi ocupat într-un interval de timp determinat. În dialogul nostru cu Domnul, nu căutăm un rezultat

imediat ci vrem să ajungem până la locul, o stare vitală pentru a spune astfel, în care rugăciunea se identifică din ce în ce mai mult cu viața noastră personală: gânduri, afectivitate, așteptări... Este vorba de *a fi cu Domnul*, de a rămâne în prezența Sa de-a lungul întregii zile. În definitiv, rodul principal al rugăciunii este *viața în Dumnezeu*. Astfel, rugăciunea se înțelege ca o *comunicare de viață*: viață primită și viață trăită, viață primită și viață dată. Atunci puțin importă că nu avem sentimente înflăcărate nici de lumini fascinante. Într-o manieră mult mai simplă, tema rugăciunii noastre va fi, după cum o spunea sfântul Josemaría [10], tema vieții noastre și reciproc, pentru că viața noastră întreagă va deveni o rugăciune autentică, care urmează acum „un curs larg, liniștit și sigur” [11].

.....

[1] Papa Benedict al XVI-lea sugerează acest lucru în cateheza sa despre rugăciune: „Citind Vechiul Testament, o figură iese în evidență printre celelalte: cea a lui Moise, tocmai ca om al rugăciunii” (Audiența, 1 iunie 2011).

[2] Se găsește și în al doilea text despre creația omului: cf. Gn 2,16.

[3] Sf. Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 244.

[4] Scrisoare din 12 decembrie 1949, în cartea *Letras a un Santo*.

[5] Benedict al XVI-lea, Predica, 20 august 2005.

[6] Sf. Josemaría, *Drum*, nr.281.

[7] Mercedes Eguíbar Galarza, *Guadalupe Ortiz de Landázuri: Trabajo, amistad y buen humor*, Palabra, Madrid, 2001, p. 87.

[8] Papa Francisc, *Gaudete et exultate*, nr. 151.

[9] Sf. Josemaría, *Brazdă*, nr. 446.

[10] Sf. Josemaría, *E Cristos care trece*, nr. 174.

[11] Sf. Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 306.

Jorge Mario Jaramillo

.....

pdf | document generat automat din
<https://dev.opusdei.org/ro-ro/article/sa-l-cunosti-si-sa-te-cunosti-iv-sa-stii-sa-ascult/> (07.08.2025)